

Heroicarvm Et Ecclesiasticarvm Quaestionvm Libri VI.

Sex libris prioribus universa Regalium, Iurisdictionis Ecclesiasticorum
Temporalis Et Constantinianae Donationis ratio discuritur ... contra
profanas & vanas cuiusdam Bodini novitates

De Satvrnino Permvttationis Beneficialis (Etiam Triangvlaris) - iure
Commentarius ad omnes Pontificum Constitutiones hûc pertinentes;
contra sceleratas & impias Ecclesasticorum beneficiorum mundinationes &
heriditarias quasi successiones

Epo, Boetius

Duaci, M.D.LXXXIIX.

43 Rebuffus refutatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61721)

alicui tali qui nullum prorsus habeat benefi-
 cium quod vicissim reddat. pone, quod fre-
 quenter accidit, obtingere cuipiam beneficium
 aliquod pinguius quàm sit illud quod nũc ha-
 bet, aut alioqui desiderare beneficium quod
 vicissim habet in amicum quempiam suum be-
 neficiis omnibus destitutum vel aliàs inopem
 transferre. quod quia facilè præuidet efficere
 non posse per aliam viam quàm per ius per-
 mutationis (cùm neque collator ipse sit, neque
 collatoris voluntate multum speret si sim-
 pliciter beneficium resignaret ac amicũ dum-
 taxat commendaret, neque semper Pontifex
 commode possit adiri qui resignationes in fa-
 vorem quæ dicuntur solus admittere potest)
 quale capiat cum amiculo illo suo confi-
 sum. resignat cum consensu collatoris ordi-
 narij suum beneficium ex causa permutationis
 cum amico illo suo peragenda. amicus iste vi-
 cissim resignat vel se resignaturum dicit bene-
 ficium tale vel tale quod nominat, quod ta-
 men ipsius non est, cùm nullũ prorsus habeat.
 ita confert ordinarius huic beneficium illud
 ab altero resignatum. Quæritur an canonica
 seu legitima iustæ sit hæc permutatio, vel
 canonicus ad beneficium hoc ingressus vel re-
 gis regiaque beneficiorum adipiscendorũ via.
 Respondet Petrus Rebuffus in sua praxi bene-
 ficiorum parte 3. tit. de permutat. nu. 14. & 15.
 permutationem talem quantumlibet fictam
 esse, cùm nullius interfit præterquam com-
 mutantis qui contentus est nihil sibi vicissim
 b præsta-

42

An valeat
 permutatio
 beneficij cum
 non habente
 beneficium
 quod vicissim
 recipiatur.

43

Rebuffus ve-
 furatus.

præstari per compermutantem, vocatque me-
 dium hoc subtile quidem sed iustissimum, ne
 fraudem committant ordinarij scilicet in con-
 ferendo beneficium hoc alteri quam cui desi-
 gnans conferri volebat. nam si dedi tibi rem ex
 causa permutationis, & postea nolim ego eam
 sed sim cōtentus eam tibi dare vel vt eam quo-
 que retineas, non fit irrita propter hoc perma-
 tatio d. l. i. π. de rer. permutat & ibi DD. ita nec
 infringitur (inquit) beneficij permutatio, si
 pars non conqueratur; quia si partes sint con-
 cordes quid ad iudicem? l. i. §. inde quæritur.
 π. de oper. noui nunciat. Sed exitialis est hæc
 profectò sententia vereque Saturnina, menti-
 bus ac animis perniciosissima, quæ cuncta &
 iuris huius & æquitatis fundamenta subuertit,
 ideoque vero Iurisconsulto viroque bono pro-
 fus indigna. miror equidem vehementer & in-
 dignè fero viri tanti cœcitatem tantam atque
 tam crassam. quid? an Permutatio vel erit vel
 dicitur vbi nihil est cum quo permutetur? per-
 mutatio fit rei pro re, nec aliter vel nomē per-
 mutationis esse poterit vel contractus esse per-
 mutationis. vetus est verissimumque prouer-
 bium, simia semper manet simia quantumlibet
 induatur purpura. nec enim possunt cōtrahen-
 tes peruertere proprias contractuum substan-
 tias atque naturas, vt variis in locis vtriusque
 iuris responsum reperitur; siue de deposito, si-
 ue de societate, siue de locatione conductione,
 siue de quibuslibet aliis contractibus tam no-
 minatis quam innominatis quærat, siue de
 pecca-

precario siue denique de quocumque rerum
contrahendarum genere. l. 1. §. penult. & Lu-
cius. π. depositi. l. si non fuerit in fin. π. pro-
prio. l. ex conducto. §. Papinianus vers. sed
in π. Locati. l. insulam. π. de præscript verb.
cum precario. π. de precar. de vsuris quoque
liberiter D. Ambrosius ita loquitur, quod-
cumque accedit sorti vsura est, & quod velis
nomen ei imponas vsura est. c. plerique. 14. q. 3.
Et ego dicam, si te beneficium permutare
scias cum beneficio quod compermutanti scis
de nullum, permutatio non est, sed vel est si-
mulatione vel donatio vel gratificatio vel simile
quod omni iure tibi prohibitum, quocumque
eodem vocabulo negotium istud tuum desi-
derare vel cohonestare contendas. deinde præ-
terea aliorum hac in re criminum perpetra-
tionem tum simulationis & mendacij fortassis
tam scelus apertissimū, fraudulosissima simul-
tate ordinariis collatoribus iniuria per istiusmo-
di permutationes fictas, vt qui iure suo liberè
ut ferendi callidè & insidiosè defraudantur
et homines istos qui successorio quodam vel
hereditario quasi iure sanctuarium Dei possi-
dere moliantur cū impiis illis & Atheis rerum
sacrarum profanatoribus & vniuersi populi
Dei sanctæque legis ac disciplinæ violatoribus,
quos detestatur & abominatur Propheta Rex
in illo psalmo vehementissimi zeli plenissimo
initium Deus quis similis erit tibi? Nec
perdo faciunt ad rem argumenta Rebuffi; quan-
tum quidem quod ait compermutatem qui con-

tractum à patte sua impleuit posse compermutanti parcere vel ab eo nihil vicissim recipere, cum possit vnusquisque iuri pro se introducto renunciare nec volenti fiat iniuria, verum quidem est si modò permutationis contractus ab initio perfici potuerit; sin minus, ex donationis quidem causa quod acceptum est retineri potest, ex permutatione quæ nulla fuit non potest. nec vlla lex est quæ Rebuffo in ea sententia suffragetur. atqui beneficia ecclesiastica nequeunt ex causa donationis ab vno in alium transferri, sed legitimis i. canonicis deferuntur collationibus vel aliis provisionibus. Quod autem subdit Rebuffus idem, si partes inter se conueniunt quid ad iudicem? ineptè profus dicitur quando vel res in potestate contrahentium non est vel tertij cuiuspiam vertitur præiudicium, sicut in casu nostro beneficium non est in dispositione contrahentium immò grauissimum fieret præiudicium collatoribus ordinariis; ne quid interim nunc repetam de multiplici talis resignantis alio præterea scelere huic resignationi interueniente iamque satis inculcato. Medium igitur hoc Rebuffi non subtile, sicut ille putat, sed crassissimum, non iustissimum sed iniustissimum & impiissimum sceleratissimumque dici meretur, & ipsi quidem naturæ substantiæque permutationis repugnantissimum. Rectius multò Papo, vir alioqui Gallus & Gallorum praxi vehementer addictus, tamen agnoscit ingenuè, beneficium

cum non beneficio permutari non posse quamlibet sit aliquid aliud quod vicissim loco beneficij reddatur, & ita curiam Parisiensem iudicasse. lib. 2. Arrestor. tit. 7. c. 1. multò minus ergo posset valere permutatio beneficij cum nihilo seu vbi nihil est quod vicissim loco beneficij reddatur.

Succedit hinc alia quæstio magis dubia, de permutatione beneficij pinguis immò pinguis cum beneficio macilento seu tenui quoniam immò si sic liceat loqui tenuissimo. pone Homeriam Glauci & Diomedis permutationem sexto Iliados.

Χρῆσα Χαλκείων ἐξατόμβοι' ἐννεαβοίων.
quæ stulta quidem sed iure tamen haud improbata creditur permutatio; cuius meminit Iurisconsultus in l. 1. ꝛ. de contrahend. empti. & vend. quam significat & Iustinianus in tit. ꝛ. diuersæ scholæ authores. Institut. de empt. & vendit. Nostri beneficiales practici rarius hanc in locis mouent quæstionem, ac ceteros insignis ille Ludouicus Gomezius in regulam Cancellariæ de infirmis resignantibus quæst. 19. quæ est de permutatione beneficiorum imparium. vbi notat obiter, permutationem beneficij cum non beneficio, fictam scilicet istam de qua præcedens erat quæstio, vocari vulgò permutationem beneficij cum beneficio de pertica; prouerbiali scilicet sermone, pro beneficio vel nullo vel quod compermutantis planè non est. Causa dubitandi de quæstione modò

b iij propo-

44
Pinguis beneficij permutatio cum tenui valeatne.

45
Beneficiū de pertica; cui non absimile beneficiū quod vulgo nullo dicitur cupatur. Equus conductitius, de quo paulò post.